

Nauczyciel / instruktor praktycznej nauki zawodu

232001

Inna nazwa zawodu: nauczyciel zawodu

Zadania i czynności

Nauczyciel praktycznej nauki zawodu prowadzi zajęć dydaktyczno-wychowawcze z młodzieżą w szkołach kształcących robotników wykwalifikowanych (w 2- i 3-letnich zasadniczych szkołach zawodowych) i techników (w 4-letnich technikach i liceach zawodowych).

Zadania nauczyciela praktycznej nauki zawodu można podzielić na kształcące, wychowawcze i opiekuńcze.

Głównym zadaniem związanym z kształceniem jest przekazywanie uczniom odpowiedniej wiedzy praktycznej z zakresu nauczanego przedmiotu. Aby dobrze spełniać swoje obowiązki, nauczyciel powinien stale poszerzać i aktualizować swoją wiedzę zawodową oraz doskonalić metody nauczania tak, by osiągać jak najlepsze jego efekty.

Zadania wychowawcze nauczyciela praktycznej nauki zawodu to przede wszystkim rozwijanie w uczniach umiejętności samodzielnego myślenia oraz wdrażanie do systematycznej i starannej pracy.

Funkcje opiekuńcze zobowiązują nauczyciela do stałej troski o stan zdrowia swoich podopiecznych i czuwania nad ich bezpieczeństwem podczas wykonywania wszelkich prac.

Aby sprostać tym zadaniom nauczyciel powinien lubić pracę z młodzieżą i mieć talent do nawiązywania z nią kontaktu. Nauczyciel powinien interesować się swoimi uczniami: wiedzieć o ich kłopotach domowych, sytuacji materialnej, postępach w nauce, sposobach spędzania wolnego czasu, problemach na terenie szkoły i w środowisku rówieśniczym. W związku z tym powinien współpracować z wychowawcą klasy i całym gronem pedagogicznym. Powinien też - w miarę potrzeby - kontaktować się z rodzicami lub opiekunami ucznia, lekarzem, psychologiem lub pedagogiem szkolnym, poszerzając swoją wiedzę o uczniu i jednocześnie przekazując własne spostrzeżenia.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Typowym miejscem pracy nauczyciela praktycznej nauki zawodu są zawodowe szkoły kształcące robotników wykwalifikowanych lub techników. Mogą to być zasadnicze szkoły przyzakładowe, zasadnicze szkoły zawodowe, technika, licea zawodowe. W placówkach tych nauczyciel prowadzi zajęcia w warsztatach szkolnych lub nadzoruje praktyki uczniów poza terenem szkoły (w sklepach, biurach, szpitalach, fabrykach itp.)

społeczne środowisko pracy

Praca w tym zawodzie ma charakter indywidualny. Nauczyciel samodzielnie pracuje z

młodzieżą, korzystając czasami z pomocy innych nauczycieli, pedagoga, psychologa, lekarza. Praca nauczyciela praktycznej nauki zawodu polega przede wszystkim na wpojeniu uczniowi potrzebnych w wybranym przez niego zawodzie umiejętności.

organizacyjne środowisko pracy

Nauczyciel pracuje w /g stałego grafiku zajęć, zależnego od planu lekcji uczniów, przez pięć dni w tygodniu (pensum wynosi 18 godzin), za wyjątkiem dni powszechnie uznanych za wolne. Jego praca jest nadzorowana przede wszystkim przez dyrektora szkoły, ma jednak dużą swobodę działania.

Dyrektor placówki może bez zapowiedzenia przyjść na hospitację zajęć (co się raczej nie zdarza) lub umówić się na nią wcześniej (obowiązkowe minimum to dwie hospitacje w ciągu roku szkolnego). W swojej pracy, nauczyciel praktycznej nauki zawodu odpowiedzialny jest za bezpieczeństwo uczniów i za efekty swojej pracy i (jedynie moralnie.)

Wymagania psychologiczne

Nauczyciel praktycznej nauki zawodu musi przede wszystkim lubić swoją pracę i być otwarty na problemy ucznia. Charakter tej pracy wymaga, aby nauczyciel miał cechy takie jak: podzielność uwagi, (bardzo istotne podczas nadzorowania pracy uczniów, np. w warsztatach), dobra pamięć, wyobraźnia pozwalająca dostrzegać nowatorskie i nietypowe rozwiązania, uzdolnienia techniczne. Wysoko cenione w zawodzie nauczyciela są walory intelektualne, moralne oraz zainteresowania i pasje, które można przekazać młodzieży.

Odporność emocjonalna, łatwość wypowiadania się i szybki refleks pozwalają nauczycielowi uczestniczyć każdego dnia w licznych interakcjach, kiedy co chwila musi wykazywać się umiejętnością przerzucania uwagi z jednej czynności na drugą; kontrolować, oceniać, odpowiadać, pytać, doradzać, podejmować właściwe decyzje.

Ponadto nauczyciel powinien być pogodny, radzić sobie z niepowodzeniami własnymi i uczniów, mobilizować ich, pocieszać, motywować do dalszej pracy. Ogromne znaczenie ma również osobowość, która pozwoli mu stać się autorytetem dla ucznia, gdyż bez tego trudno mu będzie osiągnąć zadowalające wyniki nauczania.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Nauczycielem praktycznej nauki zawodu może być osoba zrównoważona psychicznie, bez żadnych znacznych cech upośledzenia fizycznego, które mogłyby przeszkadzać w nauczaniu konkretnego zawodu.

Duże znaczenie mają również stan strun głosowych i względnie czysta artykulacja (mowa bez większych zaburzeń), dobry wzrok, słuch, zdolności manualne oraz prawidłowa koordynacja wzrokowo - ruchowo - słuchowa

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Warunkiem podjęcia pracy w tej specjalności jest przygotowanie do nauki danego zawodu w połączeniu z wykształceniem pedagogicznym (obecnie na poziomie wyższym). Nauczyciel może np. ukończyć Technikum Włókiennicze, a następnie zdobyć

wiedzę pedagogiczną w 3-letnim licencjackim Kolegium Nauczycielskim lub w 5-letniej, magisterskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej. Innym rozwiązaniem jest wykształcenie nauczyciela mającego wyższe studia zawodowe i pedagogiczne. Takich nauczycieli przygotowują (pod względem zawodowym) wyższe uczelnie techniczne, ekonomiczne lub rolnicze. Natomiast przygotowanie pedagogiczne kandydat zdobywa w międzywydziałowym studium pedagogicznym o charakterze fakultatywnym, w wyższych szkołach pedagogicznych lub na 2-letnich pedagogicznych studiach podyplomowych.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie tym istnieją pewne możliwości awansu. Można zdać egzamin na I, II i III stopień specjalizacji zawodowej. Można również, mając odpowiedni staż pracy w oświacie, stanąć do konkursu na dyrektora szkoły lub otrzymać propozycję pracy w Kuratorium Oświaty.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Nie ma żadnych ograniczeń wiekowych przy zatrudnianiu w tym zawodzie. Nie ma również żadnych preferencji co do płci kandydata.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- nauczyciel w placówkach pozaszkolnych
- pedagog szkolny

Polecana literatura

Godlewski M., Wiatrowski Z., Kształcenie nauczycieli szkół zawodowych,

Biblioteka Kształcenia Zawodowego, 1981

Nowacki T., Nowak J., Przygotowanie pedagogiczne nauczycieli przedmiotów zawodowych, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1984

Torbus W., Praktyczne nauczanie zawodu,

Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, 1984